

ROMÂNIA
TRIBUNALUL MILITAR BUCUREȘTI
DECIZIA PENALĂ NR. 4
Ședința publică din data de 17.02.2015

PREȘEDINTE : Judecător lt.col. GABRIEL TĂNĂȘESCU

GREFIER : LARISA-VALENTINA ȘLOMOVICI

Pe rol cererea revizuentului BUCUR CONSTANTIN de revizuire a Sentinței penale nr. 177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, Deciziei penale nr. 54/14.06.1999 a Curții Militare de Apel și Deciziei penale nr. 2377/13.05.2002 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția Penală, cauză venită spre competență soluționare de la Înalta Curte de Casație și Justiție, conform Sentinței penale nr. 25/24.02.2014.

Dezbaterile au avut loc și sunt consemnate în încheierea de ședință din data de 10.02.2015, încheiere care face parte integrantă din prezenta hotărâre, Ministerul Public fiind reprezentat la acea dată prin procuror militar colonel Opriș Octavian din cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar București și când tribunalul, pentru a da posibilitatea părților să depună concluzii scrise, a dispus că deliberarea și pronunțarea hotărârii vor avea loc la data de 17.02.2015, când a hotărât următoarele:

TRIBUNALUL:

Prin sentința penală nr. 25/24.02.2014 Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus declinarea competenței soluționării cererii de revizuire, formulată de revizuentului

ata de 15.05.1952 în
cu C.I. seria RT nr.

500858 eliberata de SPCEP mun. Bucuresti la 31.07.2007, domiciliat în București, Calea 13 Septembrie nr. 95, bloc 85 , scara A, etaj 7, apt. 43, sector 5, fost ofițer în cadrul Serviciului Român de Informații) în favoarea Tribunalului Militar București, instanță competentă potrivit dispozițiilor art. 465 alin. 3 C.pr.pen., să soluționeze revizuirea în cazul hotărârilor CEDO.

Pentru a pronunța această decizie Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că la data de 08 ianuarie 2013 Curtea Europeană a Drepturilor Omului în unanimitate a hotărât că în cauza Bucur și Toma împotriva României au fost încălcate art. 10 – libertatea de exprimare și art. 6 – dreptul la un proces echitabil din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în ceea ce îl privește pe reclamantul Bucur Constantin.

Urmare a soluției de condamnare a statului român, condamnatul Bucur Constantin a formulat în termen legal cerere de revizuire în temeiul disp. art. 397 alin. 2 și art. 408¹ alin. 3 din C.pr.pen. 1968 în vigoare la aceea dată și care prevedea competența exclusivă a Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În motivarea cererii de revizuire, se solicită desființarea hotărârilor de condamnare pronunțate de fostul Tribunal Militar Teritorial, Curtea Militară de Apel și Curtea Supremă de Justiție, repunerea revizuiantului în situația anterioară și, dacă este necesară administrarea de probe să se dispună rejudecarea cauzei.

În continuare, hotărârea de declinare precizează cronologic situația de fapt și încadrarea în drept așa cum a fost reținută în instanțele române la data condamnării revizuiantului Bucur Constantin precum și motivarea instanței de la Strasbourg în ceea ce privește hotărârea din 08 ianuarie 2013.

La termenul de judecată din data de 24.02.2014 instanța supremă a constatat că prin intrarea în vigoare la data de 01.02.2014 a noilor coduri penal și de procedură penală, competența de soluționare a cererii de revizuire conform art. 465 alin. 3 C.pr.pen. aparține instanței care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere, în speță Tribunalul Militar București, dispunând în consecință declinarea competenței de soluționare în favoarea acestei instanțe.

Curtea de Apel București sub numărul

Din oficiu, instanța a dispus atașarea dosarului de fond.

Constatându-se că o parte din actele dosarului de urmărire penală sunt clasificate cu caracter „strict secret”, instanța a dispus în temeiul art. 352 alin. 11 C.pr.pen. că autoritățile emitente a documentelor clasificate să procedeze la declasificarea totală a acestora sau să permită accesul apărătorului revizuientului la acestea.

În consecință au fost emise adrese către Serviciul Român de Informații, Parchetul General și Camera Deputaților pentru ca acestea să analizeze oportunitatea declasificării totale ori permiterea accesului la documentele clasificate apărătorului revizuientului.

Urmare a solicitării instanței, o bună parte a documentelor clasificate cu caracter „strict secret” au fost declasificate putând fi astfel studiate de părți.

Cu privire la accesul apărătorului revizuientului la aceste documente, atât Parchetul General cât și Serviciul Român de Informații au apreciat că pentru studiul acestor documente se impune deținerea autorizației de acces la informații clasificate.

Analizând actele și lucrările efectuate în cauza de față, instanța reține următoarele:

Prin Sentința penală nr. 177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, inculpatul cpt. rez. SRI Bucur Constantin a fost condamnat la pedeapsa de 3 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt prev. de art. 208 alin. 1 C.pen. cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. și art. 13 C.pen., pedeapsă integral grațiată conform art. 1 și 10 din Legea nr. 137/1997 și la două pedepse de câte 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 19 alin. 1 și art. 21 alin. 2 din Legea nr. 51/1991, respectiv culegerea și transmiterea de informații cu caracter secret, prin orice mijloace în afara cadrului legal și divulgarea sau folosirea în afara cadrului legal de către salariații serviciului de informații, de informații privind viața particulară, onoarea sau reputația cunoscute incidental în cadrul obținerii datelor necesare siguranței naționale.

În baza art. 33 lit a și 34 lit. b C.pen. s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 2 ani închisoare, iar în temeiul art. 81 C.pen. s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei și s-a stabilit termen de încercare conform art. 82 C.pen., pentru inculpat, pe o durată de 4 ani.

C.pen.

Prin aceeași sentință, potrivit art. 348 C.pr.pen. s-a dispus restituirea a 32 casete audio către partea civilă SRI.

În motivarea sentinței Tribunalului Militar Teritorial București, a reținut în urma analizării probelor administrate următoarea situație de fapt.

Revizuiantul Bucur Constantin a absolvit în anul 1980 Școala Militară de Ofițeri activi ai Ministerului de Interne și a fost încadrat la Departamentul Securității Statului-Direcția a IV- a Contrainformații Militare.

La această unitate militară, al cărui obiect de activitate inculpatul îl cunoștea din perioada anterioară trecerii sale în rezervă, acesta a lucrat în sectorul de supraveghere-înregistrare a comunicațiilor, inițial ocupându-se de emisiunile de transmisie prin mijloace mass-media.

După adoptarea Legii nr. 51 din 29 iulie 1991 privind siguranța națională a României și a Legii nr. 14 din 24 februarie 1992 privind organizarea și funcționarea SRI, inculpatul a început să lucreze în cadrul unuia din birourile sectorului de supraveghere-înregistrare cu mijloacele tehnice ale unității.

Inculpatul a fost inițiat în legătură cu activitățile concrete ce urma să le desfășoare și a participat la un program de pregătire profesională, astfel că și-a însușit în detaliu metodologia de lucru stabilită prin ordine interne .

În cadrul sectorului de supraveghere-înregistrare, inculpatul a îndeplinit funcția de ofițer II. În această calitate desfășura, la vectorii urmăriți cu mijloace tehnice secrete, în baza mandatului emis în condițiile Legii nr. 51/1991, un complex de activități având ca scop sesizarea, selectarea și imprimarea pe bandă magnetică a datelor și indiciilor privind amenințări la adresa siguranței naționale.

Potrivit art. 13 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, situațiile prevăzute în art. 13 din aceeași lege și în care sunt limitativ enumerate cazurile ce constituie amenințări la adresa siguranței naționale, acestea servesc drept temei legal pentru a solicita procurorului, autorizarea efectuării unor acte, în scopul culegerii de informații, între care și interceptarea comunicațiilor.

Cererea de autorizare se formula în scris, iar actul de autorizare se emitea la cererea organelor cu atribuții în domeniul siguranței naționale, de către procurori anume desemnați de procurorul general al României.

Când se constata că cererea era justificată, procurorul emitea un mandat care, în ce privește interceptările comunicațiilor, cuprindea, printre altele, și durata de valabilitate care nu putea depăși 6 luni și care, în cazuri întemeiate, putea fi prelungit la cerere de către procurorul general, fără a depăși, de fiecare dată 3 luni.

În ce privește procedura de solicitare și obținere a mandatului care autorizează activitățile prevăzute în art. 13 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, se parcurgeau mai multe etape de valorificare a datelor și informațiilor ce stăteau la baza temeiniciei și oportunității efectuării acestora.

După obținerea mandatului, prin grija solicitantului, un exemplar, se trimitea unității tehnice specializate care îl puneă în executare, cu respectarea strictă a limitelor și termenelor precizate.

La unitatea tehnică specializată, interceptarea și exploatarea convorbirilor telefonice, conform mandatului, se realiza la două compartimente distincte, cel de supraveghere și interceptare și cel de redare, selectare, prelucrare și transmitere a informațiilor către unitatea operativă beneficiară.

În perioada 1992 – mai 1998, inculpatul a lucrat în cadrul sectorului de supraveghere-înregistrare la vectorii urmăriți cu mijloace secrete pe bază de mandat, într-unul din cele două colective alcătuite din câte cinci cadre militare fiecare, desfășurându-și activitatea în program tură, de regulă 12 ore de serviciu, cu 48 ore libere.

Conform ordinelor interne ce stabileau metodologia de lucru, ofițerul din centrala de supraveghere-înregistrare avea ca atribuții generale predarea-primirea turei pe bază de proces-verbal, ocazie cu care verifica și se preda aparatura, instalațiile și mijloacele din dotare, precum și întregul fond de documente existente în centrală. De asemenea, se preda persoanelor din compartimentul de redare, pe bază de semnătură, casetele extrase din aparatură cu ocazia dezechipării și se preluau casetele demagnetizate, care, după

termenul de păstrare în compartimentul de redare, se reintroduceau în circuitul de lucru, fiind folosite la alte activități de acest fel.

Pe timpul desfășurării serviciului, lucrătorului din centrală îi era interzis, printre altele, să discute cu personalul neautorizat despre vectori și activitatea acestora, ori să desfășoare activități extraprofesionale care i-ar putea distra atenția și l-ar influența negativ la executarea îndatoririlor.

În contextul prevederilor art. 10 din Legea nr. 51/1991, prin reglementări interne, s-a stabilit că înregistrările magnetice efectuate în cadrul acestor activități au caracter strict secret, păstrarea și circulația casetelor audio făcându-se în conformitate cu regimul unor astfel de documente.

În cadrul unității tehnice specializate, exploatarea conținutului înregistrărilor convorbirilor telefonice se realizează de sectorul redare, iar reglementările interne care transpun principiile specifice de muncă a organelor de informații, relative la compartimentarea și secretizarea activității, se interzice accesul lucrătorilor dintr-un compartiment în altul.

Casetele înregistrate se păstrau 10 zile în acest compartiment, după care, dacă nu exista o solicitare de înregistrare a câmpului informațional din partea unității beneficiare, se ștergeau printr-un procedeu electromagnetic și se reintroduceau în circuit.

Redarea înregistrărilor, în sinteză sau dialog, se făcea după selectarea din totalul interceptărilor realizate numai a acelor convorbiri care aparțineau persoanei pentru care s-a emis mandat de către procuror și care aveau relevanță din punct de vedere al siguranței naționale.

Redarea și exploatarea interceptărilor de orice fel aparute incidental în procesul înregistrării și care nu se refereau la persoana pentru care s-a emis mandatul era interzisă.

În activitatea de supraveghere-înregistrare desfășurată în procesul folosirii mijloacelor tehnice secrete, se foloseau documente și evidențe, printre care – registrul de procese-verbale de predare primire, tabelul de vectori supravegheați, registrul de consemnare, registrul pentru evidență circulației casetelor, caietul de notițe.

Suspiciunile inculpatului au mai fost alimentate și de împrejurarea că, în unele situații, datele care trebuiau completate în registrul de vectori de către șeful de sector sau de șefii de birou, se transmiteau telefonic lucrătorului din centrală de mr. Mustăța Ionel, ele fiind înregistrate în aceeași modalitate în cursul zilei respective ori în ziua următoare celei punerii în funcțiune a postului.

Sentința precizează că după ce a încercat să se afle dacă aceste convorbiri erau interceptate în baza unor mandate emise în condițiile legii, inculpatul și-a format falsa convingere că respectivele interceptări erau ordonate de directorul SRI și se executau în afara cadrului legal.

Cu toate acestea, inculpatul a declarat că în ce-l privește, nu au existat cazuri în care să fi avut în funcțiune posturi care să nu figureze în registrul de vectori, iar perioadele în care ele au fost efectuate să nu corespundă perioadei de valabilitate menționată în documentul respectiv.

Prin ianuarie-februarie 1996, inculpatul și-a manifestat, într-o împrejurare, curiozitatea de a afla motivele pentru care față de o persoană a cărei convorbire o ascultase, se exercită măsuri secrete de interceptare a convorbirilor telefonice. Această situație, de natură să excedă necesarului de date și informații la care avea acces lucrătorul, l-a determinat pe col. Ion Vrejoiu, șeful inculpatului, să-l cheme la el și să-i explice că toate activitățile de interceptare sunt autorizate prin mandate eliberate de procuror, iar supravegherea comunicațiilor vectorilor nu este determinată de convingerile politice ale acestora.

Pe fondul suspiciunilor create, coroborate și cu apariția în presă a unui număr mare de relatări în legătură cu fapte imputate unor cadre cu funcții de conducere din SRI, inculpatul a ajuns la concluzia că în cadrul unității de transmisiuni se efectuau supravegheri și interceptări telefonice fără a se respecta prevederile legale, ceea ce constituia o încălcare a Constituției României, a cărei respectare este prioritară în raport de orice ordin.

În acest context, inculpatul a luat hotărârea să facă publice convorbirile ce se interceptau la locul său de muncă și care priveau personalități publice și ziariști. În acest scop, inculpatul l-a contactat pe Toader Constantinescu – deputat de Suceava al

Partidului România Mare și membru al Comisiei comune permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității SRI.

La întâlnirea ce a avut loc la ieșirea din sediul Camerei Deputaților, la începutul lunii martie 1996, inculpatul și-a declinat calitatea de ofițer SRI și l-a informat pe deputat despre faptul că la locul său de muncă se execută interceptări nelegale ale comunicațiilor telefonice ale unor persoane publice și ziariști.

Deputatul Toader Constantinescu, i-a cerut inculpatului dovezi în susținerea afirmațiilor sale, ocazie cu care inculpatul l-a înștiințat că dovezile sunt constituite din casete audio cu înregistrări care au caracter secret.

Față de dubla sa calitate, Toader Constantinescu i-a precizat inculpatului că numai având dovezile va putea întreprinde ceva oficial, astfel că au convenit asupra locului, datelor calendaristice și modului în care se vor întâlni ulterior, pentru a intra în posesia casetelor.

Astfel, în perioada martie – mai 1996, inculpatul a sustras de la locul său de muncă un număr de 11 casete audio conținând înregistrări ordonate ale unor convorbiri de la posturile telefonice menționate în tabelul cu vectori, despre care își formase convingerea că aparțin unora dintre persoanele la care se referise și ale căror comunicații credea că erau interceptate fără mandat.

Sustragerea casetelor audio a fost favorizată, printre altele, de modul neriguros în care se făcea urmărirea lor cu ocazia predării-primirii turelor, precum și de existența în cadrul compartimentului de supraveghere-înregistrare a unui stoc de casete audio utilizate pentru înregistrarea curentă și care trebuia completat zilnic la cifra nominală pe calea reprimirii casetelor demagnetizate de la compartimentul redare. De asemenea, acoperirea acestor sustrageri a fost înlesnită de faptul că inculpatul își procurase anterior un număr de casete audio provenind de la unități ale fostului Departament al securității Statului, cu caracteristici de inscripționare asemănătoare celor aflate în uz la locul său de muncă. În fine, inculpatul avea posibilitatea înlocuirii unora dintre casetele sustrate, cu altele luate fără drept din unitate, în perioada când lucrase exclusiv la supravegherea și înregistrarea emisiunilor transmise prin mijloace mass-media.

Conform înțelegerii intervenite între cei doi, întâlnirile urmau să aibă loc în ziua de joi a fiecărei săptămâni la orele 12.00, în vecinătatea sediului Camerei Deputaților, ori în alte locuri asupra cărora s-a convenit telefonic, deputatul Toader Constantinescu folosind cu prilejul convorbirilor telefonice pentru recunoaștere, parola „mecanicul auto”.

După o săptămână de la prima întâlnire, inculpatul l-a contactat pe deputat și l-a condus la domiciliul său, unde i-a înmănat 3 casete audio, cu precizarea că pe ele se află înregistrate convorbirile generalului de brigadă (rez.) Dumitru Cristea și ale senatorului Corneliu Vadim Tudor.

După câteva zile a avut loc a doua întâlnire și, tot la locuința sa, inculpatul i-a predat deputatului Toader Constantinescu alte 4 casete audio, între care se afla și interceptarea convorbirilor lui Nicolae Dide, iar cu ocazia celei de-a treia întâlniri care a avut loc la sfârșitul lui martie-începutul lui aprilie 1996, inculpatul i-a mai predat încă 3 casete audio.

Toate cele 10 casete audio au fost păstrate de deputatul Toader Constantinescu la sediul Partidului „România Mare”, unde au fost multiplicare, conținutul lor și modul de procurare fiind aduse la cunoștința conducerii acestui partid.

Întrucât deputatul Toader Constantinescu fusese informat de inculpat că la locul său de muncă se efectuează interceptarea mai multor telefoane de la sediul redacției revistei „România Mare”, pentru a verifica acest lucru și a produce o dovadă în plus, s-a convenit ca în săptămâna de la 6 mai la 10 mai 1996 să efectueze o convorbire de la postul telefonic nr. 6156093, aflat la redacția sus-amintitei publicații, înregistrarea urmând să fie sustrasă de inculpat și predată ulterior deputatului.

Întrucât în perioada respectivă inculpatul se afla în concediu de odihnă, acesta a luat legătura cu colegul său colonel Grețcu Gabriel, pe care l-a rugat să-l lase să facă o tură într-una din zilele săptămânii 6 – 10 mai 1996, convenind ca după obținerea aprobărilor necesare, inculpatul să efectueze serviciul la data de 9 mai 1996, sub pretextul că ar mai fi avut nevoie de o zi liberă după efectuarea concediului.

La ora 16,20, deputatul Toader
electoral al deputatului

Doru Viorel Ursu și, negăsindu-l, a apelat la locuința acestuia, unde a vorbit cu unul din copii.

Convorbirea a fost înregistrată de inculpat care a sustras caseta audio și a predat-o personal la sediul Partidului „România Mare”, în ziua de 13 mai 1996.

Cu prilejul întâlnirilor, inculpatul și deputatul Toader Constantinescu au convenit asupra modului în care să facă publice „activitățile de interceptare nelegală” desfășurată la SRI și conținutul casetelor audio, stabilind ca acestea să se realizeze în cadrul conferinței extraordinare de presă a Partidului „România Mare”, la data de 13 mai 1996 la care a participat și inculpatul.

În cadrul conferinței de presă, președintele partidului a adus la cunoștință ziariștilor că SRI interceptează nelegal convorbirile telefonice ale unor personalități politice – lideri de partid, convorbiri telefonice purtate de la redacția revistei „Academia Cațavencu”, precum și convorbirile telefonice ale generalului Dumitru Cristea, fiind redată și frânturi de convorbiri care fuseseră înregistrate pe casete audio.

Inculpatul, prezent la conferință, a afirmat că el a fost acela care a prezentat casetele audio deputatului Toader Constantinescu și că aceste convorbiri au fost înregistrate la posturile pe care personal le supraveghează.

Până la data de 13 mai 1996, nici inculpatul și nici deputatul Toader Constantinescu nu au sesizat vreo autoritate publică sau organism parlamentar în legătură cu interceptarea nelegală a convorbirilor telefonice. Abia la data de 11 iunie 1996 și numai ca urmare a demersurilor efectuate de președintele Camerei Deputaților, deputatul Toader Constantinescu a predat la Secția parchetelor militare cele 11 casete audio primite de la inculpat.

Cu ocazia verificărilor efectuate, s-a constatat că cele 11 casete audio fac parte din aceeași categorie cu cele folosite de U.M. 05026 în activitatea de serviciu ce o desfășoară.

Cu ocazia percheziției efectuate la data de 20 mai 1996 la domiciliul inculpatului, au fost găsite și ridicate 21 casete audio prezentând caracteristici asemănătoare celor predate de inculpat deputatului Toader Constantinescu și care conțineau înregistrări

muzicale, casete despre care inculpatul a declarat că le-a luat de la locul său de muncă, dintr-un stoc nefolosit, destinat casării.

Prin decizia penală nr. 54/14.06.1999 pronunțată în dosarul nr. 14/1999 a fost respins ca nefondat apelul declarat de către inculpatul Bucur Constantin împotriva sentinței penale nr. 177/20.10.1998 pronunțată de Tribunalului Militar Teritorial București.

Curtea Militară de Apel a apreciat că sunt întrunite elementele constitutive ale tuturor infracțiunilor reținute în sarcina inculpatului și că prima instanță în mod corect a reținut vinovăția inculpatului Bucur Constantin, dispunând condamnarea acestuia.

Inculpatul a declarat recurs împotriva hotărârilor pronunțate, apreciind că faptelor reținute în sarcina sa le lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunilor, respectiv intenția și în consecință solicitând casarea hotărârilor de condamnare iar pe fond achitarea pentru toate faptele reținute în sarcina sa, conform art. 10 lit. d C.pr.pen.

Prin decizia nr. 2377/13 mai 2003 pronunțată în Dosarul nr. 3262/2002 Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul declarat de inculpatul Bucur Constantin împotriva deciziei penale nr. 54/14.06.1999 ca nefondat.

La data de 08.01.2013 Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Secția a III-a în Cauza Bucur și Toma împotriva României a hotărât în unanimitate că în cauză a fost încălcat dreptul revizuiențului Bucur Constantin la un proces echitabil prev. de art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și respectiv dreptul la libertatea de exprimare prin atingerea dreptului de a comunica informații prevăzut de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În esență, hotărârea instanței de la Strasbourg, apreciază că a fost încălcat dreptul la un proces echitabil deoarece instanțele interne, în speță Tribunalului Militar Teritorial București, Curtea Militară de Apel și Înalta Curte de Casație și Justiție, nu au examinat cauza sub toate aspectele, considerând lipsite de relevanță mijloacele de probă solicitate de revizuienț, respectiv a verificării registrului parchetului în care se consemnau actele de autorizare a interceptării, refuzul de a se verifica dacă clasificarea „strict secret” era justificată în lumina datelor culese de către SRI și totodată prin

refuzul de a răspunde la întrebarea dacă interesul păstrării confidențialității informațiilor prevalează asupra interesului public de a lua cunoștință de presupusele interceptări fără drept.

Curtea Europeană de la Strasbourg a criticat hotărârile instanțelor naționale pentru refuzul obstinent al acestora de a examina eventuala existență a unor circumstanțe care să constituie o amenințare la adresa siguranței naționale și să justifice interceptarea convorbirilor în litigiu.

Încălcarea art. 10 din Convenție a fost apreciată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului -prin condamnarea revizuientului întemeiată pe publicarea de către acesta a unor informații secrete și pe însușirea a 11 casete în vederea susținerii afirmațiilor sale -ca fiind o ingerință a unei autorități publice în exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare.

Curtea a reținut, în esență, că evaluarea mijloacelor de probă adunate de instanțele naționale cade în sarcina acestora, misiunea încredințată Curții prin Convenție fiind doar aceea de a verifica dacă procedura, în ansamblul său, inclusiv modalitatea de prezentare a mijloacelor de probă, a avut un caracter echitabil.

S-a menționat că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, înglobează, printre altele, dreptul părților în proces de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor și implică, în special în sarcina instanțelor, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora.

În prezenta cauză, Curtea a observat că revizuentul a solicitat administrarea mai multor mijloace de probă pentru a demonstra că actele de autorizare fuseseră emise de procuror după interceptarea convorbirilor telefonice și că, în orice caz, nu erau justificate de motive legate de siguranța statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că prin sentința din 14 martie 1997, Tribunalul Militar a reținut că mijloacele de probă sus-menționate erau lipsite de relevanță, în special în ceea ce privește documentația aferentă cererilor de autorizare, urmările interceptărilor telefonice și depunerea la dosar a celor nouă plângeri penale, considerându-se că acestea nu erau utile cauzei. Referitor la registrul Parchetului în care

se consemnau actele de autorizare a interceptării, tribunalul a constatat că cererile Serviciului Român de Informații și actele de autorizare emise de Parchet aveau date certificate de autoritățile publice și că autenticitatea acestora nu putea fi verificată decât prin intermediul unei proceduri de certificare a autenticității.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că prin decizia din 7 iunie 1999, Curtea Militară de Apel a respins cererile de probe sus-menționate, considerând că probele în cauză au fost deja administrate.

Curtea a reamintit că din perspectiva art. 10 din convenție, instanțele române refuzând să verifice dacă clasificarea "strict secret" părea justificată în lumina eventualelor date culese de Serviciul Român de Informații, precum și să răspundă la întrebarea dacă interesul păstrării confidențialității informațiilor prevala asupra interesului public de a lua cunoștință de presupusele interceptări realizate fără drept. Instanțele interne nu s-au străduit să examineze cauza sub toate aspectele, limitându-se la a constata doar existența actelor de autorizare prevăzute de lege, lăsând fără răspuns un argument esențial în apărarea revizuentului.

În consecință, Curtea a concluzionat că această cauză, care a condus la condamnarea penală a revizuentului, nu a fost soluționată într-un mod echitabil, fiind încălcat art.6 paragraful 1 din Convenție.

Cu privire la încălcarea art. 10 din Convenție, s-a arătat că revizuentul a considerat condamnarea sa penală ca fiind o ingerință în dreptul său la libertatea de exprimare, argument ce nu a fost contestat de Guvern.

Curtea a considerat că această măsură pronunțată împotriva revizuentului pe motiv că a făcut publice informații secrete și și-a însușit unsprezece casete în vederea fundamentării susținerilor sale se interpretează ca o „ingerință a unei autorități publice” în exercitarea dreptului revizuentului la libertatea de exprimare garantat prin art. 10 paragraful 1 din Convenție.

În acest sens, s-a apreciat că o asemenea ingerință încalcă art.10 din Convenție, cu excepția cazului în care, fiind „prevăzută de lege”, vizează unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute la paragraful 2 din art.10 și este „necesară într-o societate democratică” pentru îndeplinirea scopului sau scopurilor respective.

Analizând îndeplinirea acestor condiții, Curtea s-a întemeiat pe jurisprudența sa constantă, potrivit căreia formularea „prevăzută de lege” impune nu numai ca măsura incriminată să aibă temei în dreptul intern, ci vizează totodată calitatea legii în cauză: aceasta trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în efectele ei [Rekvnyi împotriva Ungariei (MC), nr.25390/94, pct.34, CEDO 1999-111].

Considerând îndeplinită cerința referitoare la calitatea legii, a apreciat ca fiind îndeplinită condiția previzibilității atunci când justițiabilul are posibilitatea de a cunoaște, începând cu textul prevederii relevante și, după caz, prin intermediul interpretării ei de către instanțe, ce acte și omisiuni angajează răspunderea sa penală (Karademirci și alții împotriva Turciei, nr. 37096/97 și 37101/97, pct. 40, CEDO 2005-I) și a considerat legitim scopul invocat de revizuent.

În continuare, instanța europeană a procedat la cercetarea necesității ingerinței într-o societate democratică.

Din această perspectivă, curtea a observat, în primul rând, că Guvernul nu a prezentat niciun element care să demonstreze existența, la momentul faptelor, în legislația românească în general și în cea referitoare la Serviciul Român de Informații în special, a unor prevederi privind divulgarea de către angajați a neregulilor comise la locul de muncă, nefiind prevăzută nicio procedură în materie pentru ca revizuentul să comunice preocupările sale doar superiorilor săi.

Cum afirmațiile revizuentului, în sensul că acesta comunicase neregulile constatate colegilor săi și șefului compartimentului de supraveghere-înregistrare, iar acesta din urmă, conform dispozițiilor comandantului unității, l-a mustrat și l-a sfătuit să renunțe la acuzații, nu au fost contestate de Guvern.

În aceste condiții, Curtea nu a considerat că eventualele plângeri interne depuse de revizuent ar fi condus la o anchetă și la încetarea neregulilor denunțate.

Acest raționament a fost confirmat și de Rezoluția nr.1729 (2010) referitoare la protecția persoanelor care denunță nereguli a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care precizează că în cazul în care nu există căi interne pentru avertizare sau acestea nu funcționează în mod corect, ba chiar nu ar fi rezonabil să existe așteptări ca

acestea să funcționeze în mod corect, dată fiind natura problemei denunțate de avertizor, este indicată protecția persoanei care folosește căi externe.

În ceea ce privește sesizarea comisiei parlamentare pentru exercitarea controlului asupra activității Serviciului Român de Informații, Curtea a observat că însuși deputatul Teodor Constantinescu a considerat că dezvăluirea neregulilor respective în fața comisiei respective, din care făcea parte, nu ar fi avut niciun efect, având în vedere legăturile dintre președintele comisiei și directorul Serviciului Român de Informații. Dimpotrivă, deputatul menționat a considerat că președintele comisiei ar fi întârziat ancheta pe care aceasta ar fi trebuit să o desfășoare în privința directorului Serviciului Român de Informații.

Cu privire la aspectul anterior menționat, Curtea a constatat deficiențele sistemului de control instituit de către stat în ceea ce privește Serviciul Român de Informații și a considerat că atunci când un cetățean informează un reprezentant al poporului cu privire la pretinse nereguli în cadrul unui organism al statului, respectivul reprezentant care pe deasupra, era membru al comisiei parlamentare pentru exercitarea controlului asupra activității organismului respectiv, trebuia să se sesizeze referitor la faptele respective și nu să lase totul în seama acțiunii unei persoane private.

Prin urmare, Curtea a apreciat că sesizarea oficială a comisiei respective nu ar fi constituit un mijloc eficace pentru denunțarea neregulilor.

Remarcând că, între timp, România a adoptat Legea nr.571/2004 prin care a instituit o legislație specifică pentru protecția avertizorilor care ocupă o funcție publică, Curtea a mai subliniat faptul că această măsură a survenit la mult timp în urma faptelor denunțate de revizuent și nu îi este aplicabilă acestuia.

În consecință, în lumina celor de mai sus, Curtea a considerat că în circumstanțele specifice cauzei, divulgarea faptelor denunțate direct către opinia publică putea fi justificată.

În legătură cu interesul prezentat de informațiile divulgate, Curtea a considerat că acestea prezentau, incontestabil, un interes public, interceptarea convorbirilor telefonice având o importanță deosebită într-o societate care s-a confruntat în timpul regimului comunist cu o politică de supraveghere strictă de către serviciile secrete, lucru

demonstrat de larga acoperire mediatică de care a beneficiat conferința de presă din 13 mai 1996, după cum o atesta documentele depuse la dosar atât de către revizuent, cât și de către Guvern.

Pe de altă parte, în repetate rânduri, Curtea s-a arătat preocupată să se convingă de existența unor garanții corespunzătoare și suficiente împotriva abuzurilor în materie, întrucât un sistem de supraveghere secretă destinat apărării siguranței naționale implică riscul de a submina, ba chiar de a distruge democrația, sub pretextul apărării ei (Klass și alții împotriva Germaniei, 6 septembrie 1978, pct. 49-50, și Rotaru, pct. 59-60).

S-a arătat că deși informațiile divulgate de revizuent aveau legătură cu abuzurile comise de înalți funcționari și cu fundamentele democratice ale statului, instanțele interne nu au ținut seama de argumentul revizuentului, referitor la interesul public prezentat de informațiile divulgate și de impactul acestuia asupra exercitării libertății sale de exprimare, demers care ar fi fost compatibil cu normele Convenției (Wojtas-Kaleta împotriva Poloniei, nr. 20436/02, pct. 49, 16 iulie 2009).

Cu referire la controversa legată de autenticitatea informațiilor divulgate de către revizuent, Curtea europeană a menționat că acesta a susținut, în primul rând, că temeiul condamnării sale penale îl constituie existența unor acte de autorizare care, de fapt, au fost emise ulterior interceptării convorbirilor telefonice, cu scopul ascunderii încălcărilor pe care le-a făcut publice. În plus, acesta a mai susținut că parchetul și instanțele l-ar fi împiedicat să demonstreze acest lucru, respingându-i cererile de probe având ca obiect prezentarea documentelor relevante și audierea persoanelor angajate de Serviciul Român de Informații care declaraseră public, imediat după conferința de presă, că Serviciul Român de Informații nu efectuase interceptările menționate de revizuent în cadrul conferinței de presă.

În al doilea rând, s-a arătat că revizuentul a subliniat faptul că din actele de autorizare depuse la dosar nu reiese că persoanele ale căror convorbiri erau interceptate (oameni politici, jurnaliști și membri ai societății civile) ar fi desfășurat activități reprezentând o amenințare pentru siguranța națională, în actele respective nemenționându-se niciun motiv concret în acest sens. De altfel, s-a observat că existența

unei amenințări reale pentru siguranța națională nu a fi fost examinată niciodată de către parchet sau instanțe, în pofida repetatelor cereri ale revizuentului în acest sens.

Curtea a constatat că, la rândul său, Guvernul a considerat că revizuentul a făcut publice informații false, că inexactitatea informațiilor respective ar fi atestată de actele de autorizare a interceptării convorbirilor telefonice emise anterior începerii interceptărilor, acte depuse la dosarul penal intern de către Serviciul Român de Informații.

Curtea s-a referit la principiul stabilit în Rezoluția Adunării Parlamentare nr.1729 (2010), anterior menționată, conform cu care „orice avertizor trebuie considerat ca acționând cu bună-credință, cu condiția să existe motive rezonabile pentru a crede că informația divulgată este adevărată, chiar dacă ulterior se dovedește contrariul, precum și cu condiția să nu existe obiective ilicite sau contrare eticii”. Pe de altă parte, aceasta rezoluție stabilește că legislația relevantă ar trebui să asigure avertizorilor de bună-credință o protecție fiabilă împotriva oricărei forme de represalii, printr-un mecanism de aplicare care ar permite să se verifice realitatea acțiunilor denunțate de către avertizor” (pct. 6.2.4 din rezoluție).

În prezenta cauză, Curtea a observat că mai multe elemente sprijineau afirmațiile revizuentului potrivit cărora s-au efectuat interceptări telefonice fără drept în cadrul Serviciul Român de Informații, în sensul că revizuentul a constatat că toate rubricile din registrul compartimentului - în care se faceau înregistrări cu creionul - nu erau complete, că nu există concordanță între persoana indicată în registru ca fiind proprietar al postului telefonic și titularul real, precum și că fuseseră puși sub ascultare un număr considerabil de jurnaliști, politicieni și oameni de afaceri, mai ales după afacerile răsunătoare menționate în presă. Toate aceste indicii au consolidat convingerea revizuentului în sensul inexistenței unor circumstanțe care să constituie o amenințare la adresa siguranței naționale și să justifice interceptarea convorbirilor telefonice ale persoanelor în cauză, precum și convingerea acestuia cu privire la lipsa oricărui act de autorizare, în acest sens, emis de procuror.

Mai mult, Curtea a constatat și faptul că revizuentul a contestat în fața parchetului și a instanțelor interne autenticitatea și temeinicia actelor de autorizare a interceptării

prezentate de Serviciul Român de Informații, iar Tribunalul Militar, prin încheierea din 14 martie 1997, a dispus ca Serviciul Român de Informații să depună la dosar actele de autorizare a punerii sub ascultare a posturilor telefonice vizate de casetele făcute publice de către reclamant în cadrul conferinței de presă.

Cu toate acestea, Curtea s-a referit la împrejurarea că, în ceea ce privește documentația aferentă cererilor de autorizare, precum și repercursiunile interceptărilor în plan penal, tribunalul a considerat că acestea nu erau utile cauzei. În plus, referitor la registrul parchetului în care se consemnează actele de autorizare a interceptării, tribunalul a constatat că cererile Serviciului Român de Informații și actele de autorizare emise de parchet aveau date certificate de autoritățile publice, stabilind că autenticitatea acestora nu putea fi verificată decât prin intermediul unei proceduri de certificare a autenticității, pe care revizuentul a refuzat să o inițieze.

S-a menționat că în hotărârea din 20 octombrie 1998, confirmată de instanțele superioare, Tribunalul Militar s-a limitat să constate că interceptările convorbirilor telefonice fuseseră realizate în temeiul unor acte de autorizare emise de procurori și depuse la dosar. Deși se poate admite că autenticitatea cererilor și a actelor de autorizare nu putea fi verificată decât prin intermediul unei proceduri de certificare a autenticității, pe care revizuentul nu a inițiat-o, Curtea nu a înțeles de ce instanțele au refuzat să examineze temeinicia acestora, adică eventuala existență a unor circumstanțe care să constituie o amenințare la adresa siguranței naționale și să justifice interceptarea convorbirilor în litigiu.

Curtea a reamintit că, atunci când exercită controlul său, nu se poate substitui instanțelor interne competente, ci doar verifică, din perspectiva art.10 hotărârile pe care acestea le-au pronunțat în temeiul puterii lor de apreciere. În plus, echitatea procedurii și garanțiile pe care le oferă sunt, de asemenea, elemente care trebuie luate în considerare atunci când se evaluează proporționalitatea atingerii aduse libertății de exprimare, garantată de art.10 din convenție (Boldea împotriva României, nr. 19997/02, pct. 47, 15 februarie 2007).

În cauză, Curtea a constatat că instanțele au refuzat să verifice dacă respectiva clasificare „strict secret” părea justificată, având în vedere eventualele date culese de

Serviciul Român de Informații și să răspundă la întrebarea dacă interesul menținerii confidențialității informațiilor prevala față de interesul public de a lua cunoștință de pretinsele interceptări fără drept, refuzând să examineze cauza sub toate aspectele, limitându-se la a constata doar existența actelor de autorizare impuse prin lege.

S-a apreciat că apărarea revizuentului implică două aspecte, pe de o parte inexistența actelor de autorizare și, pe de altă parte, absența unor circumstanțe care să constituie o amenințare la adresa siguranței naționale și să justifice pretinsa interceptare a convorbirilor telefonice ale unui mare număr de oameni politici, jurnaliști și membri ai societății civile.

În plus, Curtea a precizat că Guvernul nu a prezentat documente relevante și convingătoare pentru a justifica clasificarea "strict secret" a informațiilor divulgate de reclamant, ci, din copii ale documentelor furnizate de reclamant cu privire la interceptarea convorbirilor telefonice ale celui de-al doilea dintre aceștia, reiese că atât cererea Serviciului Român de Informații, cât și actul de autorizare emis de procuror în privința sa nu conțineau nicio motivare.

Astfel, s-a considerat că revizuentul avea motive rezonabile să creadă că informațiile divulgate erau adevărate, refuzul autorităților judiciare de a-i permite să facă dovada temeiniciei acestor afirmații neputând conduce la concluzia că informațiile divulgate erau lipsite de orice temei faptic sau că erau afirmații formulate cu ușurință.

Verificând dacă divulgarea faptelor nelegale pretins comise în cadrul Serviciului Român de Informații era de natură să cauzeze „un prejudiciu considerabil” intereselor serviciului, Curtea a considerat că interesul general pentru divulgarea unor informații privind acțiuni nelegale în cadrul acestui serviciu este atât de important într-o societate democratică, încât depășește interesul de a menține încrederea publicului în această instituție.

În plus, Curtea a apreciat că revizuentul era animat de intențiile declarate de acesta și că a acționat cu bună-credință, însă a fost condamnat penal la o pedeapsă cu închisoarea de doi ani cu suspendarea executării, sancțiune cu repercusiuni extrem de negative asupra carierei sale și cu efect de descurajare asupra altor agenți ai Serviciului Român de Informații, funcționari publici și angajați de a semnală fapte nelegale.

În concluzie, Curtea, după ce a reflectat asupra diferitelor interese aflate în joc, a stabilit că atingerea adusă dreptului la libertatea de exprimare a revizuentului, în special a dreptului său de a comunica informații, nu era „necesară într-o societate democratică”, fiind încălcat art. 10 din convenție.

Potrivit dispozițiilor art. 465 C.pr.pen. text ce reglementează instituția revizuirii în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, hotărârile definitive în situația în care instanța europeană a constatat în aceste cauze o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii sub rezerva îndeplinirii a două condiții cumulative:

În primul rând este necesar ca vreuna dintre consecințele grave ale încălcării Convenției și a protocoalelor adiționale la aceasta să continue să se producă, iar în al doilea rând repararea vătămărilor produse prin încălcarea Convenției și a protocoalelor adiționale să nu poată fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

În ceea ce privește prima condiție, art. 6 paragraful 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, care asigură dreptul părților de a prezenta cereri pe care le consideră importante în soluționarea cauzei, iar instanțele au obligația de a examina solicitările, alegațiile și probele propuse de părți.

În acest context hotărârea CEDO constată că reclamantul solicitase administrarea mai multor mijloace de probă pentru a demonstra că actele de autorizare fuseseră emise de procuror după interceptarea convorbirilor telefonice și că, în orice caz nu erau justificate de motive legate de siguranța națională.

Sentința Tribunalului Militar Teritorial consideră că aceste mijloace de probă erau lipsite de pertinentă, iar în ceea ce privește documentația aferentă cererilor de autorizare, declarațiile privind urmările interceptărilor telefonice și cele nouă plângeri penale, acestea au fost considerate ca nefiind utile în soluționarea cauzei.

Instanța europeană a mai reținut că în această cauză instanțele naționale prin refuzul verificării justificării „strict secret” a unor date culese de SRI, nu au urmărit să examineze cauza sub toate aspectele, limitându-se doar la constatarea autorizării impusă de lege.

Acest aspect intră în total dezacord cu apărarea revizuientului care consta la vremea respectivă, în afirmarea inexistenței actelor de autorizare precum și de absența unor circumstanțe care să reprezinte amenințări la adresa siguranței naționale și care, prin ele însele, să impună interceptarea convorbirilor telefonice a unor persoane din sfera politicii sau a societății civile.

Mai mult decât atât, în considerentele hotărârii Curtea Europeană a Drepturilor Omului reproșează că :”Guvernul nu a prezentat în fața Curții documente relevante și convingătoare pentru a justifica clasificarea “strict secret” a informațiilor divulgate de reclamant; în fapt, acesta a refuzat să pună la dispoziție întregul dosar penal intern, care include cererile Serviciului Român de Informații și actele de autorizare emise de procuror”.

La data soluționării cererii de revizuire, la aproape doi ani de la data pronunțării hotărârii CEDO sunt aplicabile în speță dispozițiile Noului Cod de procedură penală respectiv art.352 alin.11 și 12.

Intitulat marginal “Publicitatea sentinței de judecată art.352 alin.11 C.p.p., precizează că în cazul în care informațiile clasificate sunt esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța solicită, de urgență, după caz, declasificarea totală, declasificarea parțială sau trecerea într-un alt grad de clasificare ori permiterea accesului la cele clasificate de către apărătorul inculpatului.

În alineatul 12 al art.352 C.p.p. se precizează că dacă autoritatea emitentă nu permite accesul la informațiile clasificate apărătorului, acestea nu pot fi folosite pentru pronunțarea unei hotărâri în defavoarea inculpatului, respectiv de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

Modificările legislative menționate care nu erau în vigoare la data pronunțării hotărârilor de condamnare, evoluția jurisprudenței CEDO reflectată cu prisosință în hotărârile instanțelor naționale, au determinat ca pe parcursul soluționării cererii de revizuire autoritățile emitente a documentelor clasificate “strict secret” din anexele dosarului de fond să procedeze în bună măsură la declasificarea acestora făcându-le astfel accesibile apărării.

În consecință, deoarece instanțele naționale nu s-au străduit să examineze cauza sub toate aspectele, a lăsat fără răspuns argumente esențiale ale apărării refuzul de a verifica justificarea clasificării “strict secret” și în fine prin refuzul de a răspunde dacă interesul păstrării confidențialității informațiilor prevalează asupra interesului public de a lua cunoștință de presupusele interceptări fără drept, toate acestea se circumscriu încălcării dreptului la un proces echitabil (art.6 paragraf 1 din Convenție).

Așa fiind, sub acest aspect se constată îndeplinite față de cererea de revizuire formulată, respectarea condițiilor de temeinicie prevăzute de norma art.465 Noul Cod de procedură penală, respectiv consecințele grave ale încălcării unui drept prevăzut de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, continuă să se producă și în prezent fiind reprezentate de existența unei condamnări chiar și cu suspendare, în cadrul procedurilor judiciare ce nu au respectat garanțiile art.6 Convenție.

În ceea ce privește încălcarea art.10 din Convenție (libertatea de exprimare) Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește importanța dreptului la libertatea de exprimare în privința problemelor de interes general și de asemenea subliniază dreptul funcționarilor și al altor angajați de a semnală condițiile sau actele negative observate de aceștia la locul lor de muncă, de obligațiile și responsabilitățile angajaților față de angajatorii lor.

S-a apreciat că atingerea adusă dreptului la libera exprimare a revizuientului Bucur Constantin, în special a dreptului său de a comunica informații, nu era necesară într-o societate democratică.

Citită în această cheie, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului apreciază condamnarea revizuientului - întemeiată pe publicarea de către acesta a unor informații secrete și însușirea a 11 (unspezece) casete în vederea susținerii afirmațiilor sale - ca fiind ingerința autorității publice în exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare.

Este, fără îndoială, că și sub aspectul încălcării art.10 din Convenție, condamnarea penală a avut și are în continuare repercursiuni negative asupra revizuientului, dar așa cum se arată în motivarea instanței europene, riscă de asemenea să aibă un efect de descurajare asupra altor funcționari publici.

Se constată așadar că și sub acest aspect, din perspectiva normei de revizuire a art.465, consecințele încălcării dreptului privind libertatea de exprimare continuă să se producă și în prezent.

Așa fiind, din perspectiva instanței, investită cu soluționarea acestei cereri de revizuire, unicul remediu adaptabil înlăturării consecințelor drepturilor încălcate și care continuă să se producă, îl reprezintă în final admiterea cererii formulate de revizuiant.

În soluționarea cererii de revizuire instanța reține că la data de 20 octombrie 1998, data pronunțării Sentinței penale nr.177/1998 de către Tribunalul Militar Teritorial București, România era membră a Consiliului Europei și era deja țară semnatară a Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Potrivit art.20 din Constituția României, în vigoare la acea dată, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu tratatele internaționale și cu tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

În perioada 13 mai 1996 – dată la care avut loc conferința de presă în care revizuiantul a prezentat înregistrările efectuate de Serviciul Român de Informații și 13 mai 2002- data la care s-a pronunțat hotărârea instanței supreme de condamnare a revizuiantului atât legislația internă cât și norme de drept internațional, configurau normativ atitudinea și comportamentul profesional al revizuiantului Bucur Constantin, în speță în vigoare fiind prevederile Legii nr.51/1991 privind siguranța națională a României, Codul penal 1968, dar și Convenția Europeană a Drepturilor Omului și jurisprudența relevantă, decurgând din aceasta.

Așa fiind, actele materiale pe care instanțele naționale le-au circumscris în elementele materiale ale infracțiunilor pentru care a fost condamnat revizuiantul trebuie analizat în acest context legislativ.

Revizuiantul Bucur Constantin face obiectul urmăririi penale și apoi a condamnării penale pentru că în perioada ianuarie – mai 1996, în afara atribuțiilor de serviciu a cules informații cu caracter secret și pe care le-a transmis în afara cadrului legal respectiv prin prezentarea acestora la data de 13 mai 1996 într-o conferință de presă.

Astfel, cum s-a reținut din actele și lucrările dosarului, revizuietul în îndeplinirea sarcinilor de serviciu din cadrul compartimentului de supraveghere-înregistrare a comunicațiilor de la Unitatea de Transmisiuni din cadrul SRI a apreciat că procesul de interceptare a convorbirilor telefonice nu era garantat în totalitate de elementele de legalitate necesare unei astfel de proceduri.

Neregulile pe care revizuietul le-a constatat, respectiv faptul că rubricile din registrul compartimentului se completau cu creion, aceste rubrici nu erau complete, uneori nu era specificat numele real al persoanei ascultate, faptul că nu se preciza adresa postului telefonic pus sub ascultare și că nu exista întotdeauna o concordanță între persoana indicată în registru și titularul real al postului telefonic, toate aceste disfuncții l-au determinat să aprecieze că în cadrul acestui compartiment se desfășurau activități nelegale.

Chiar în motivarea Sentinței 177/1998, instanța de fond reține că revizuietul Bucur Constantin a încercat să afle dacă convorbirile telefonice erau interceptate în baza unor mandate emise în condițiile legii și care erau motivele pentru care față de unele persoane publice se exercită măsuri secrete de interceptare a convorbirilor telefonice, în final acesta fiind convins că șeful sectorului ori alte persoane ierarhic superioare “erau implicate în realizarea unor interceptări nelegale (declarațiile inculpatului de la filele 128-132, vol.I și de la filele 8-10, vol.VIII)”.

Este fără îndoială că revizuietului urmare a unor constatări proprii în compartimentul în care și desfășura activitatea, corelată cu relatări din presa vremii asupra activității unor cadre cu funcții de conducere din serviciu i-a fost alimentată temerea că legalitatea este încălcată și că în consecință respectarea Constituției prevalează în final oricărui ordin, instrucțiune și regulament interior.

Edificator în determinarea interacțiunii factorului intelectual și a factorului volutiv în realizarea actului de conduită pe care l-a urmat, revizuietul Bucur Constantin, a reprezentat-o atitudinea dezinteresată a persoanelor interpellate, colegi sau șefi în compartiment, culminând cu propunerea unui membru al Comisiei comune permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar al activității Serviciului Român de Informații de a prezenta publicului conținutul

înregistrărilor printr-o conferință de presă, mai degrabă decât de a sesiza Comisia parlamentară de anchetă, care în opinia acestuia ar fi avut doar un interes în temporizarea cercetărilor administrative.

Revizuientului i s-a precizat că un demers în fața sus-menționatei comisii nu ar fi avut nicio finalitate pentru intrarea în legalitate a activităților din compartimentul în care acesta își desfășura activitatea.

În aceste circumstanțe, convins fiind de justetea demersului său, revizuientul procedează la sustragerea unui număr de 11 casete audio conținând înregistrări ale unor convorbiri de la posturile telefonice convins fiind că acestea aparțin unor persoane interceptate fără mandat.

Situația de fapt, astfel cum a fost prezentată, evidentiază indubitabil atitudinea conștiinței făptuitorului față de faptele comise și urmările acestora în sensul inexistenței vinovăției ca trăsătură esențială a infracțiunilor prev. de art.19 alin.1 și art.21 alin.2 din Legea 51/1991 respectiv a infracțiunii de culegere și transmitere de informații cu caracter secret prin orice mijloace în afara cadrului legal și a infracțiunii de divulgare sau folosire în afara cadrului legal de către salariații serviciilor de informații privind viața particulară, onoarea sau reputația persoanelor cunoscute incidental în cadrul obținerii datelor necesare siguranței naționale.

Procedând la judecarea cererii de revizuire în baza actelor și lucrărilor dosarului instanța va face aplicabil în cauză principiul legii penale mai favorabile, având în vedere că până la pronunțarea unei hotărâri definitive în cauză, faptele revizuientului sunt circumscrise incidenței a două legi penale în speță Codul penal 1969, și respectiv dispozițiile din noul cod penal intrat în vigoare la data de 01 februarie 2014.

Pentru determinarea legii penale mai favorabile instanța a comparat cele două legi prin prisma condițiilor de incriminare a faptei, de tragere la răspundere penală și de sancționare, precum și de normele și instituțiile incidente în cauză și care influențează răspunderea penală.

Se constată astfel că din perspectiva existenței anumitor cauze care înlătură caracterul penal al faptei legea penală mai favorabilă este Codul penal 1969.

Art.18¹ din Codul penal 1969 intitulat marginal "faptă care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni" precizează că nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală dacă prin atingerea minimă adusă valorii protejate de lege și prin conținutul ei concret fiind lipsită în mod vădit de importanță nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Față de cele mai sus arătate, instanța Tribunalului Militar București, în rejudecarea cauzei urmează să achite în baza art.396 alin.1 și 5 C.p.p. rap.la art.16 lit.b teza a II-a pe inculpatul Bucur Constantin pentru comiterea infracțiunii de culegere și transmitere de informații cu caracter secret prin orice mijloace în afara cadrului legal, faptă prev.de art.19 alin.1 din Legea nr.51/1991 cu aplicarea art.5 C.pen., precum și pentru comiterea infracțiunii de divulgare sau folosire în afara cadrului legal de către salariații serviciilor de informații privind viața particulară, onoarea sau reputația persoanelor cunoscute incidental în cadrul obținerii datelor necesare siguranței naționale, faptă prev.de art.21 alin.2 din Legea nr.51/1991 cu aplicarea art.5 C.pen., respectiv faptele nu au fost săvârșite cu vinovăția prevăzută de lege.

În ceea ce privește săvârșirea infracțiunii de furt în formă continuată prev.de art.208 alin.1 C.pen.1968, cu aplicarea art.41 alin.2 C.pen.1968, reținută în sarcina inculpatului pentru că în perioada 1990 – martie 1996 a sustras în mod repetat în dauna Serviciului Român de Informații un număr de 32 casete, instanța va reține următoarele:

Din ansamblul actelor și lucrărilor dosarului ce au stat la baza condamnării pentru sustragerea repetată a casetelor, s-a reținut că din totalul de 32 casete trecute fără drept în posesia inculpatului, 11 dintre acestea au făcut obiectul suportului magnetic al înregistrărilor convorbirilor telefonice interceptate în cadrul Serviciului Român de Informații.

Aceste 11 casete nu au fost sustrate în scopul însușirii pe nedrept astfel cum se precizează în „verbum regens” al infracțiunii de furt din vechea reglementare a Codului penal 1968 ci, în scopul dovedirii de către inculpat a activităților de interceptare ilegală efectuate în compartimentul unității în care-și desfășura activitatea și predate deputatului Toader Constantin pentru a fi folosite în conferința de presă din data de 13 mai 1996.

Restul casetelor audio intrate în posesia inculpatului (22 casete) au fost folosite așa cum se reține în motivarea hotărârii de condamnare nr.177/1998 în interesul personal conținând înregistrări muzicale, iar din acestea numai 17 casete audio “ la momentul recuperării aveau caracteristici fizico-materiale ce atestau faptul că erau aproape noi și se aflau în perfectă stare de funcționare”.

Este fără îndoială că în cauză pericolul social al însușirii de către inculpat a 17 casete audio lipsește, în circumstanțele în care valoarea prejudiciului cauzat era la data pronunțării hotărârii de condamnare (Sentința penală nr.177/20 octombrie 1998) de 271.398,40 lei.

Sanționarea penală a inculpatului Bucur Constantin cu o pedeapsă, care chiar dacă a fost grațiată în condițiile Legii nr.137/1997, nu reprezintă prin ea însăși un temei fiind în mod evident lipsită de semnificație juridico-penală.

Dând relevanță dispozițiilor art.19 din Legea nr.155/2013, în care se precizează că dacă se constată că în privința unei fapte comise anterior intrării în vigoare a actualului Cod penal, sunt aplicabile dispozițiile art.18¹ din Codul penal 1969, ca lege penală mai favorabilă, respectiv lipsa pericolului social al infracțiunii, instanța dispune achitarea.

În consecință, în baza art.396 alin.1 și 5 C.pr.pen. rap.la art.19 din Legea nr.255/2013, instanța va achita pe inculpatul Bucur Constantin pentru comiterea infracțiunii de furt în formă continuată prev.de art.41 alin.2 C.pen.1969 și cu aplic.art.5 C.pen.

Față de cele mai sus arătate instanța urmează ca în baza art.465 alin.11 lit.a C.pr.pen. să admită cererea de revizuire formulată de revizuiantul Bucur Constantin privind Sentința penală nr.177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, definitivă prin Decizia penală nr.2377/13.05.2002 a Curții Supreme de Justiție – Secția penală.

Va desființa în parte Sentința penală nr.177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, definitivă prin Decizia penală nr.2377/13.05.2002 a Curții Supreme de Justiție – Secția penală și în rejudecarea cauzei urmează să achite pe inculpat în temeiul art.16 lit.b teza a II-a C.pr.pen. pentru comiterea infracțiunilor de culegere și

transmitere de informații cu caracter secret prin orice mijloc din afara cadrului legal, respectiv pentru comiterea infracțiunii de divulgare sau folosire în afara cadrului legal de către salariații Serviciului Român de Informații privind viața particulară, onoarea sau reputația persoanelor cunoscute incidental în cadrul obținerii datelor necesare siguranței naționale.

De asemenea, în baza art.19 din Legea nr.255/2013 rap. la art.18¹ Cod penal 1969 va achita pe inculpatul Bucur Constantin pentru comiterea infracțiunii de furt în formă continuată.

Se vor menține dispozițiile Sentinței penale nr.177/20.10.1998 pronunțată de Tribunalul Militar Teritorial București cu privire la restituirea către partea civilă a celor 32 de casete audio.

Văzând și disp.art.275 alin.3 C.pr.pen.,

**PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

În baza art. 465 alin. 11 lit. a C.pr.pen. admite cererea de revizuire formulată de revizuiantul BUCUR CONSTANTIN (*fiul lui Mihail și Sultana, născut la data de 15.05.1952 în oraș Tândărei, județul Ialomița, CNP 1520515400663, legitimat cu C.I. seria RT nr. 500838 eliberată de SPCEP Mun. București la 31.07.2007, domiciliat în București, Calea 13 Septembrie nr. 95, bl. 85, seara A, etaj 7, ap. 43, sector 5, fost ofițer în cadrul Serviciului Român de Informații*) privind sentința penală nr. 177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, definitivă prin decizia penală nr. 2377/13.05.2002 a Curții Supreme de Justiție –Secția penală.

Desființează în parte sentința penală nr. 177/20.10.1998 a Tribunalului Militar Teritorial București, definitivă prin decizia penală nr. 2377/13.05.2002 a Curții Supreme de Justiție –Secția penală și rejudecând cauza: